

Remissyttrande: En modell för svensk försörjningsberedskap

Inledande kommentar

RISE tillstyrker utredningens förslag och ser att RISE har stora möjligheter att bistå den nationellt samordnade funktionen i uppgiften att tillhandahålla en kontaktpunkt för information för företagen.

RISE roll för svensk försörjningsberedskap

RISE är ett oberoende statligt forskningsinstitut med uppdraget att stärka Sveriges konkurrenskraft och bidra till hållbar tillväxt. RISE utför behovsmotiverad tillämpad forskning och innovation på uppdrag av och i samverkan med näringsliv och offentlig sektor. RISE erbjuder också testning, certifiering och kalibrering, tjänster som levereras på kommersiella villkor.

RISE har mer än 30 000 unika kunder från samtliga delar av det svenska näringslivet och den offentliga sektorn. En stor andel av RISE kunder är små och medelstora företag. Utöver att bistå dem med ovan nämnda tjänster är rådgivning kring regelverk en ofta efterfrågad kompetens.

RISE är idag, utan att ha ett tydligt uttryckt uppdrag, en resurs för det svenska totalförsvaret. Både direkt genom stöd till myndigheter inom det militära och civila försvaret, samt indirekt genom stöd till svenska företag som är leverantörer till det militära och civila försvaret. Inom samtliga av RISE divisioner finns kompetens och infrastruktur av betydelse för det svenska totalförsvaret. RISE kan spela en viktig roll i det svenska totalförsvaret, inte minst när det gäller att involvera näringslivet samt underlätta samverkan mellan myndigheter (inkl länsstyrelser, regioner, kommuner) och företag.

RISE uppdrag att utgöra en länk mellan akademi, samhälle och näringsliv ger forskningsinstitutet en unik position att hjälpa viktiga aktörer inom den nationella totalförsvarsuppbyggnaden. Uppbyggnaden av den civila beredskapen innefattar många områden inom vilka RISE har expertis och ett väluppbyggt kontaktnät. Exempel på sådana områden är cybersäkerhet och AI, försörjningsberedskap och flexibel produktion, transporter och autonoma fordon, skydd och säkerhet samt kritisk infrastruktur.

RISE test- och demonstrationsmiljöer, tillsammans med uppdraget gällande verifiering och standardisering, utgör en viktig förutsättning för nationell förmåge- och produktutveckling. RISE samlade tvärvetenskapliga kompetens, infrastruktur och neutrala position i det svenska innovationssystemet gör forskningsinstitutet lämpligt som nod för komplexa och tvärssektoriella forsknings- och innovationsprojekt.

RISE Research Institutes of Sweden AB

Postadress
Box 857
501 15 BORÅS

Besöksadress
Sven Hultins Plats 5
412 58 Göteborg

Telefon / Telefax
010-516 50 00
033-13 55 02

Konfidentialitetsnivå
K1 - Öppen

E-post / Internet
info@ri.se
www.ri.se

Org.nummer
556464-6874

RISE har sedan lång tid arbetat inom områden av betydelse för den civila delen av totalförsvaret, men har det senaste decenniet också profilerat sig som en viktig aktör inom försörjningsberedskapsområdet, senast till stöd för hälso- och sjukvården under Coronapandemin.

Under inledningen av pandemin tog RISE flera olika initiativ och satsade egna resurser för att stötta samhället. Bland annat investerade RISE i utrustning för att kunna testa personlig skyddsutrustning och medicintekniska produkter samt satsade egna medel för att kunna bedriva rådgivning till aktörer som ville importera eller tillverka personlig skyddsutrustning eller medicintekniska produkter.

Då brist på personlig skyddsutrustning hade uppstått fattade Regeringen våren 2020 beslut som tog bort kravet på CE-märkning för personlig skyddsutrustning. Undantaget gällde i de fall där utrustningen hade bedömts och godkänts av Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöverket krävde att produkterna skulle genomgå en kvalitetsbedömning ett oberoende organ. RISE var, som enda anmälda organ i Sverige på området, den aktör som kunde genomföra dessa kvalitetskontroller.

RISE bistod också flera företag som ville ställa om sin produktion med stöd för produktionsomställning. RISE har efter pandemin fortsatt att utveckla vår kompetens inom området produktionsomställning och flexibel produktion och kan idag stötta med följande:

- Material, materialutveckling och produktionsmetoder
- Produktdesign och materialval samt eventuella materialbyten vid försörjningsbrist
- Tillverkning av reservdelar och alternativa komponenter genom additiv tillverkning
- Prototypframtagning genom additiv tillverkning
- Test- och demonstrationsanläggningar inom produktion
- Utvärdering av produkter
- Kontakt med sjukvården för verifiering av användning
- Guidning kring regelverk
- Kvalitets-, kostnads- och miljöbedömningar
- Vägledning om kriterier vid val av leverantör
- Metoder för rengöring, sterilisering och förpackning
- Produktionssystemutveckling
- Utveckling av organisatorisk förmåga, verksamhetsutveckling och strategier
- Kris och innovationsledning

Tillsammans med ABB, AB Volvo, Mölnlycke Health Care, Saab och Region Stockholm har RISE utvecklat konceptet Flexibel beredskap med flexibel produktion som komplement till traditionell beredskap (omsättnings- och beredskapslager).

Försvarsmakten och Vinnova har haft i uppdrag att i samverkan med Vetenskapsrådet och MSB lämna förslag på en svensk accelerator och två till fyra testcenter som kandidater till Natos Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic (DIANA). Myndigheterna föreslår RISE som ett av fyra testcenter. I beslutsunderlaget så lyfter myndigheterna fram RISE unika förmågor i den bredd som test- och demonstrationsmiljöerna erbjuder, inte minst inom några för ändamålet viktiga områden: försörjningsberedskap, cybersäkerhet och kommunikation, bioekonomi, marinteknik, fordonsteknik, skydd och säkerhet samt vatten och livsmedel.

Kommentarer till utredningens förslag

11.2 Övervägande och förslag: den nationellt samordnande funktionen bör tillhandahålla en kontaktpunkt för information för företagen

RISE kommentar: Då samtliga uppgifter som kontaktpunkten förslås bistå näringslivet med är uppgifter som idag utförs av RISE föreslår vi att ansvarig myndighet i sin instruktion också får instruktionen att nyttja RISE för dessa uppgifter. Det finns flera tidigare exempel på när Regeringskansliet har gett en myndighet i uppdrag att inrätta en verksamhet vid RISE. Här kan nämnas Kemikalieinspektionens uppdrag gällande Substitutionscentrum och Jordbruksverkets uppdrag gällande Kunskapsnav för animalieproduktion.